פרשת השבוע על פי ה"שם משמואל"

שנת תרע"ז

במשנה (ריש שבועות) דכהנים בשאר עבירות מתכפרים בשעיר המשתלח, וכל כפרתם בפר הן בוידוי והן בדמו היא על טומאת מקדש וקדשיו, וישראל מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות ובשעיר הנעשה בפנים על טומאת מקדש וקדשיו. ויש לדקדק למה לישראל על טומאת מקדש וקדשיו מספיקה כפרת דם השעיר הפנימי לבד אף בלי שום וידוי, וכהנים בטומאת מקדש וקדשיו שמתכפרין בפר צריכין תרוייהו, וידוי הפר ודם הפר. ובפשיטות יש לומר ע"פ מ"ש בפ' קרח אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש פירש"י עליכם אני מטיל עונש הזרים שיחטאו בעסקי הדברים המקודשים וכו'. וע"כ יש לומר שגם חטא טומאת מקדש וקדשיו של ישראל מוטל על הכהנים וכן הוא בספורנו שם וצריכין כפרה ע"ז, ע"כ צריכין לכפרה בכפלים:

ויש לומר עוד עפ"י מה שאיתא בספה"ק שמחשבות ההמון פוגמות את הצדיקים. וידוע עוד שבאדם עצמו כל מחשבותיו הבלתי טהורות נופלות עליו בשעת התפלה. ולפי"ז יש לומר שכל ענין חטא טומאת מקדש וקדשיו הנמצא בכהנים, אף דכהנים זריזים הם, הכל בא מחטא טומאת מקדש וקדשיו של ישראל, ובאשר אין זה בא מגופם אלא שקולטין מישראל, ע"כ הכפרה בזה היא ע"י הוידוי שעל הפר, אך על גוף החטא טומאת מקדש וקדשיו הן בישראל והן בכהנים לא סגי להו בכפרת דברים אלא בכפרת דמים, לאלו בדם הפר ולאלו בדם השעיר הפנימי:

ולפי האמור יש לומר דגם בשעיר המשתלח שמכפר על שאר עבירות, שלכאורה נראה שהוידוי לבד מכפר, אך משמע נמי שהכפרה היא כשהגיע השעיר למדבר, ובש"ס יומא שאז הי' הלשון של זהורית מלבין ולא מקודם לכן בוידוי. ולפי דרכנו הנ"ל יש לומר דגם ישראל בשאר עבירות נמי לאו מיניהו הוא כי ישראל קדושים הם, וכל חטא הנמצא בישראל בא מצד האומות מה גם בעבירות החמורות, וכמו שההמון פוגמים את הצדיקים, כן בכלל העולם, כי ישראל בערך האומות הם בערך הצדיקים נגד ההמון, ועוד יותר מזה, והאומות מקלקלין את האויר ופוגמים בזה את ישראל, וע"כ כפרת ישראל בשאר עבירות מה גם בחמורות צריכין כפרה בכפלים, וידוי דברים שעל שעיר המשתלח מכפר על הקליטה של העבירות מהאומות, ושלוח השעיר למדבר ודחייתו לצוק היא כפרה על גופי העבירות, וע"כ אומר אז כך ימחו עוונות עמך ישראל, מכלל שעד כה עדיין לא נמחו:

ותטמא הארץ ואפקוד את עונה עלי' ותקיא הארץ את יושבי'. המפרשים דקדקו הארץ מה חטאה. ונראה לפרש דהנה ידוע דכל סדר העולמות הוא בדרך משפיע ומקבל, וכן בכל עולם ועולם עד העולם התחתון, השמים הם משפיעים והארץ היא מקבלת כמ"ש (הושע ב' כ"ג) והם [השמים] יענו את הארץ ואמרו ז"ל (תענית ו':) מטרא בעלה דארעא הוא שנאמר כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים וגו' והולידה והצמיחה וגו'. ודוגמתם באדם הם איש ואשה, וכפי מעשה האדם למטה מתעוררין כל העולמות, ואם האדם מתנהג בענין הזיווג בסדר הנכון מתנהג לעומתו כן כל סדר העולמות, אך בחטא עריות שבני אדם

פרשת אחרי

שם במשנה ר"ש אומר שכהנים אין להם כפרה בשעיר המשתלח אלא כשם שדם הפר מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו כמו שדם השעיר הפנימי מכפר על ישראל בטומאת מקדש וקדשיו, כן וידוי הפר מכפר על הכהנים בשאר עבירות כמו שוידוי השעיר מכפר על ישראל בשאר עבירות. ויש לדקדק דלמה בישראל הקדים הכפרה על טומאת מקדש וקדשיו שהוא בדם השעיר הפנימי לכפרה על שאר עבירות שהוא בשעיר המשתלח, כאמרם ז"ל (יומא מ':) עד מתי יהי' זקוק לעמוד חי עד שעת מתן דמו של חברו, ובכהנים הקדים הכפרה על שאר עבירות שהוא בוידוי הפר לטומאת מקדש וקדשיו שבדם הפר:

ונראה עפ"מ שהגיד כ"ק אבי אדומו"ר זצללה"ה שלעולם מתחילין לתקן בדבר הקל להיתקן ומן הקל יבוא אל החמור, עכ"ד הצריך לעניננו, ולפי אשר אמרנו במאמר הקודם ישראל קדושים הם וכל העבירות הנמצאות בהם באות מפאת האומות שהן פוגמות את ישראל, אבל מצד עצמם אין ישראל ראויין לעבירות, והנה ישראל מובדלין מן העמים ולויים מישראל וכהנים מלויים, וא"כ בין כהנים לאומות יש שלש הבדלות ביניהם, ומובן שמפאת הרוחק א"א שמחשבת האומות יפגמו את הכהנים להביאם לידי שאר עבירות אלא באמצעות ישראל, וא"כ שאר עבירות בכהנים מועטין המה בהכרח, אך טומאת מקדש וקדשיו אף שכהנים זריזים הם ובאה מכח ישראל מ"מ אין כאן כ"כ הבדלות ובקל יכולין הכהנים להתפגם מישראל, ע"כ יש במציאות חטא טומאת מקדש וקדשיו יותר מחטאים של שאר עבירות, וכמו בכמות כן באיכות, ע"כ בכהנים חטא שאר עבירות קל להיתקן על כן תיקון שאר עבירות קודם, ובישראל להיפוך, ע"כ תיקון חטא מקדש וקדשיו קודם:

מעתחים נתיב היושר גורם לעומתו שהמשפיע איננו משפיע במקום שצריך להשפיע, והמקבל איננו מקבל ממי שצריך לקבל. וכן הוא גם בעולם הגשם השמים לא יענו את הארץ כאמרם ז"ל (ר"ה י"ז:) הקב"ה מורידן שלא בזמנן על הארץ שאינה צריכה להן, וכמ"ש (דברים כ"ח כ"ד) יתן ה' את מטר ארצך אבק ועפר וגו', ובפנימיות במקום שהיתה צריכה לקבל גשמים שיש בהם מן המים העליונים נפקדת מכחות רעים ונשחת יבול הארץ ומוליד חלאים רעים ונאמנים רח"ל, ולעומתם נתעוותו אנשי החיל לעילא, ובמקום השפעה נכונה נשפעים במקבלים כחות משחיתים. ובזה יובן מה שאמרו ז"ל (רש"י י"ח כ"ח) הארץ אינה מקיימת עוברי עבירה משל לבן מלך שהאכילוהו דבר מאוס (וגורם לו הקאה) שאינו עומד במעיו אלא מקיאו, כמו בגשמיות אדם שהוא מפונק אינו סובל דבר מאוס וגורם לו הקאה אף שזולתו מתקבל במעיו, כן ארץ ישראל אינה סובלת כחות החיצונים אף ששאר הארצות אינן כן. וזהו שכתב הרמב"ן ז"ל באגרתו כל המקודש מחברו חרוב מחברו, שכל שהוא יותר מקודש ביותר אינו יכול לסבול כחות הרע וגורם הקאה והוא החורבן. והנה

שנת תרע"א

אחרי מות שני בני אהרן וגו' דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא וגו'. נראה דכוונת נדב ואביהוא היתה שהתקשרו באהבה עזה עד מאד אף שידעו מראש שלא יהי' ביכלתם לסבול ותפרד נפשם מעל גויתם, אך חשבו שבזה יעוררו מלמעלה רצון ואהבת ה' לעמו ישראל למעלה מן הטעם, כמו שהם התקשרו באהבה עד למעלה מהטעם, כי אין הטעם והשכל נותן לאדם שברצונו יסכים שתפרד נפשו מעל גויתו, והוא רק מחמת גודל אהבה שהתגברה למעלה מכל גבול וחק אנושי, וזה יעורר גם למעלה אהבת ה' לעמו ישראל למעלה מהטעם רק מחמת עצם מהות ישראל שהם בנים למקום יהיו נרצים אעפ"י שהם בלתי ראויים ח"ו, ובזה יהי' קיום נצחי שכמים פנים אל פנים תתעורר בכל עת גם אהבת ישראל לאביהן שבשמים למעלה מכל גדר וגבול, ושוב זו האהבה תעורר למעלה וחוזר חלילה, ובכן תתמיד השראת השכינה בישראל לעולמי עד, וחשבו זה לחינוך נכון וטוב להמשכן: אך החטיאו המטרה, כי לא נכון לעורר למעלה אהבה רבה כזו בעוד שלא נתבטלו עדיין חלקי הרע, כי אז גם החיצוניות יכולה להדבק, כי מחמת גודל האהבה והשמחה סובלין גם המתנגד כמ"ש הרב בכוונת המקוה ויהי' ביכולת החיצונים לדבק ולינוק מהקדושה, וזהי האש זרה שהקריבו, והבן:

וזהו הציווי לאהרן שאל יבוא בכל עת אל קה"ק, שבזה מעורר האהבה מן הנסודה הפנימית, רק ביוה"כ שע"י הצום והוידויים והתשובה נתרחקו החיצונים וכמ"ש בזוה"ק (ח"א ח':) בפסוק גם ה' העביר חטאתך לא תמות, אז הוא הזמן להפתח אהבה רבה כנ"ל ואז נכנס לקה"ק, ועל זה ג"כ מורה ההגרלה שכל גורל הוא למעלה מהטעם ונתעוררה בחירת ישראל שהיא למעלה מהטעם, וכמ"ש בזה במק"א:

ועפ"י הדברים האלה יובן שבתפילתנו בשבת אנו מתפללין על הרצון רצה נא במנוחתנו, יבקידוש אנו אומרים בשבת ורצה בנו, כי בשבת כלהו ערקין ואתעברו מינה, ע"כ אז יכולים לפתוח בצד מה שער הרצון הוא למעלה מהטעם, כי אין טעם לרצון:

ידוע שארבעה גוליירין בישין הם עון משחית אף וחימה, ובחטא עריות שכתיב בי' לשון עון כמ"ש (תהלים נ"א) הן בעוון חוללתי, נפקדת הארץ מגולייר הנקרא עון, וזהו פירוש הכתוב "ותטמא הארץ" היינו שמקבלת מכחות החיצונים כחות הטומאה, "ואפקוד עונה עלי'" והוא מלשון (ויקרא כ"ו ט"ז) אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה וגו', כי כמו שיש פקודה לטובה היינו התמנות שרי הנהגה כמ"ש (אסתר ב') ויפקד המלך פקידים, כן רח"ל יש התמנות כחות רעים לבלע ולהשחית כמ"ש (יחזקאל ט') קרבו פקודות העיר, והיינו שנתמנה עלי' גולייר הנקרא עון, "ותקיא הארץ את יושבי'" שארץ ישראל באשר היא מפונקת ואינה יכולה לסבול את הכחות הרעים האלו גורם לה הקאה וחורבן כנ"ל, וזהו שכתוב (ויקרא כ"ו ל"ב) והשימותי אני את הארץ ושממו עלי' אויביכם היושבים בה וכמ"ש הרמב"ן שלא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה נושבת מעולם והיא חרבה כמוה, והכל מטעם הנ"ל, השי"ת שזיכנו לראותה בחורבנה יזכנו לראותה בישיבתה ובהקבץ גלו"י לתוכה במהרה: